

Бондаренко В. В. Науково-педагогічна діяльність В. Сухомлинського в Києві (за матеріалами виставки «Київ Сухомлинського» в Педагогічному музеї України) / В. В. Бондаренко // Василь Сухомлинський – від пізнання дитини до створення освітньо-виховної системи : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (22-24 листопада 2018р., м. Миколаїв). – Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2018. – С. 24-27.

Вікторія Бондаренко

м. Київ

v_bondarenko87@ukr.net

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ В. СУХОМЛИНСЬКОГО В КИЄВІ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВИСТАВКИ «КИЇВ СУХОМЛИНСЬКОГО» У ПЕДАГОГІЧНОМУ МУЗЕЇ УКРАЇНИ)

Усім відомий той факт, що Василь Олександрович Сухомлинський жив і працював у Павлиші, що на Кіровоградщині. Тут він реалізувався як педагог, науковець, письменник, творча особистість. Тут проходили години, дні, місяці копіткої праці, було багато пережито, усвідомлено, реалізовано. А найголовніше – тут була сім'я, діти і школа, яких так любив Василь Олександрович. Проте, у житті великого педагога було ще одне, не менш важливе місце, з яким доля назавжди пов'язала його. Це – Київ. У вересні 2017 року, до дня народження педагога, Педагогічним музеєм України було підготовлено виставку «Київ Сухомлинського». Ця виставка була покликана представити науково-педагогічну діяльність В. Сухомлинського в Києві та висвітлити все те, що назавжди поєднало Василя Олександровича зі столицею. Це – знаменні події в житті великого вчителя, що відбулися в Києві, визначні місця, установи, будинки в Києві, в яких бував педагог, коло людей, з якими мав дружні чи творчі стосунки.

Виставка була побудована за тематичним принципом. Перший розділ – «Події», другий розділ – «Місця», третій – «Люди». Перший розділ висвітлював науково-педагогічну діяльність В. Сухомлинського в Києві у 1950-1960-х рр. Це публікація вчених статей на сторінках столичної преси, зокрема в таких журналах, як «Радянська школа», «Літературна Україна», «Українська література в школі», участь у наукових конференціях, семінарах, з'їздах вчителів, захист дисертації «Директор школи – керівник навчально-виховної роботи», співпраця з київськими видавництвами.

Так, у першій вітрині було представлено світліну будівлі Українського науково-дослідного інституту педагогіки (УНДІП), в якій часто бував педагог. Тут він заочно навчався в аспірантурі, сюди приїздив на консультації до свого наукового керівника Григорія Михайловича Боришпольця, складав один з кандидатських іспитів. Саме в стінах УНДІПу Василь Олександрович познайомився з такими вченими, як С. Х. Чавдаров, О. Г. Дзевєрін, М. М. Грищенко, В. І. Помагайба, О. М. Русько та ін. У другій вітрині експонувалися програми наукових конференцій, з'їздів вчителів та світліни, на яких Василь Сухомлинський у складі учасників педагогічних читань, II та III з'їздів вчителів, що проходили в Києві у 1959 та 1968 рр. Наступні вітрини були присвячені такій важливій в житті педагога події, як захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Захист дисертації В. О. Сухомлинського відбувся 21 лютого 1955 р. в 315-й аудиторії Київського університету імені Т.Г. Шевченка. На виставці експонувалися фото будівлі Київського університету, публікація П. Єромицького в пресі про захист В. Сухомлинським дисертації, структура дисертації, лист до дружини з Києва.

Зі спогадів сучасників Сухомлинського нам відомо, що вчений досить часто бував у Києві. Тут у видавництві «Радянська школа» одна за одною виходили його книги (деякі з них були представлені на виставці), готувалася до видання його найвідоміша праця «Серце віддаю дітям» [2]. До столиці Василь Олександрович також приїздив на наради в

Міністерство народної освіти, в Києві отримував урядові нагороди, він був постійним дописувачем часопису «Радянська школа», а згодом членом його редколегії [3].

Розділ «Місця» висвітлював визначні місця і установи столиці, де бував учений. На стендах були представлені світлини В. Сухомлинського разом із колегами, учасниками II з'їзду вчителів 1959 р., на Бессарабській площі, будинок Оперного театру по вул. Володимирській. Саме тут учасники з'їзду по завершенню роботи дивилися балет «Лісова пісня», майстерність акторів якої дуже сподобалася і вразила Василя Олександровича. Будинок Жовтневого палацу, де відбувся концерт для делегатів з'їзду вчителів. Зі спогадів І. Г. Ткаченка, друга Василя Олександровича, нам відомо, що були також і прогулянки парком Шевченка, Хрещатиком, Майданом Незалежності [3]. Саме в будівлі на Майдані Незалежності, 2, де тоді розміщувалася Зала засідань Будинку вчителя, проходили секційні засідання з'їздів вчителів, на яких виступав зі своїми доповідями Василь Олександрович. Під час візитів до Києва, Василь Олександрович часто зупинявся у готелі Міністерства освіти УРСР по вул. П. Мирного, 14, часто бував удома в свого наукового керівника, який проживав по вул. Саксаганського, 44, інколи зупинявся на ночівлю у сім'ї Калиниченко Нелі Павлівни, співробітниці УНДШу, яка проживала по вул. Інститутській. На виставці було представлено також карту м. Києва із позначенням місць, в яких бував педагог. По обидва боки від карти – установи Києва та області, які носять ім'я Василя Сухомлинського.

Останній розділ виставки «Київ Сухомлинського» – «Люди». Робочі візити до Києва подарували Василю Олександровичу нові знайомства з непересічними особистостями. Зустрічі, живе спілкування в колі однодумців, згодом активне листування переростали в міцні дружні стосунки. Письменник О. Т. Гончар, видатні вчені М. М. Грищенко, С. Х. Чавдаров, О. М. Русько, Г. М. Боришполець, В. І. Помагайба, Г. О. Костюк – це далеко не весь перелік людей, дружбу з якими В. Сухомлинському подарував Київ. На виставці експонувалися світлини Василя Олександровича разом з С. А. Ковпаком, заступником голови Президії Верховної Ради УРСР під час вручення Сухомлинському нагороди. На іншій світлині Василь Олександрович на київській землі разом зі своїм другом, педагогом І. Г. Ткаченком, дружня невимушена розмова з психологом, вченим Г. О. Костюком після однієї з конференцій, письменник О. Т. Гончар на подвір'ї Павлівської школи. Окрім світлин на виставці експонувалися також вітальні листівки від друзів-киян з теплими, зворушливими словами. Останні неодноразово вмовляли Василя Олександровича переїхати жити до Києва, перейти працювати в УНДШ. На що Сухомлинський відповідав, що він не може залишити дітей, школу, що любить творчу, практичну роботу. Подальше життя показало правильність позиції Василя Олександровича. Справжнім педагогом, людинознавцем він став завдяки безпосередній роботі в школі, спілкуванню з тими, кому віддав своє серце.

Варто додати, що виставку «Київ Сухомлинського» можна побачити і зараз, оскільки її електронний варіант розміщено на сайті за посиланням: <http://pmu.in.ua/wp-content/uploads/suhomlinskii/> [1].

Список використаних джерел

1. Педагогічний музей України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pmu.in.ua/>
2. Спогади про Сухомлинського / упоряд. С. П. Заволока. – Київ : Радянська школа, 1990. – 224 с.
3. Сухомлинський В. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський. – Луцьк : Акта, 2012. – 537 с.